
Wstęp

Współczesna gospodarka ukierunkowana jest na dostęp do prawidłowych informacji pochodzących z rynku. Ich źródłem są sprawozdania finansowe podmiotów, prowadzone zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości oraz zachowaniem wymogu etyki. Na reguły realizowane w ramach sprawozdawczości finansowej istotny wpływ ma także zakres i obszar działania podmiotów gospodarczych oraz stawiane im wymagania przez odbiorców zewnętrznych oraz wewnętrznych. *Współczesne koncepcje adaptacji rozwiązań rachunkowości i rewizji finansowej w kontekście gospodarki opartej na usługach* są prezentacją zagadnienia zarówno przez pryzmat samych regulacji, jak również metod ich implementacji dla prawidłowo sporządzanych sprawozdań finansowych. Podkreślono także rolę specjalizacji i wykorzystania usług zewnętrznych jako sprzyjających osiągnięciu zakładanej wierności i rzetelności sprawozdawczości finansowej.

Autorzy opracowania podjęli się badań w zakresie przyjętego tematu, zwracając wielokrotnie uwagę na skomplikowane współcześnie rozwiązania rachunkowości, analizy i rewizji finansowej wymagające specjalistycznej, wręcz eksperckiej wiedzy mającej na celu prawidłowe odzwierciedlenie sytuacji finansowej konkretnych podmiotów. Wielokrotnie, niezależnie od obszaru i zakresu działania analizowanych podmiotów, wskazano na rolę usług wspierających prawidłową adaptację oczekiwanych rozwiązań. Punkt ten okazał się niejednokrotnie wspólnym mianownikiem dla prowadzonych badań.

Opracowanie wprowadzające do podjętej tematyki zatytułowano *Rachunkowość, analiza oraz rewizja finansowa w gospodarce opartej na serwicyzacji*, co już na wstępie wskazuje na tendencje wykorzystywane w prowadzeniu rachunkowości. W opracowaniu przedstawiono rolę usług w zakresie rachunkowości, analizy finansowej oraz rewizji w kontekście potrzeb zgłaszanych przez rynek.

Wskazano zarówno na kierunki pozyskiwania specjalistycznych usług, służebną rolę programów komputerowych wykorzystywanych w rachunkowości, jak również pozycję biegłego rewidenta i kierunki ewolucji wykonywanych przez niego świadczeń na podlegającym nieustannym zmianom rynku.

Za kontynuację rozważań należy przyjąć opracowanie *Usługi biegłego rewidenta w zaspokajaniu potrzeb jednostek gospodarczych i ich otoczenia*. Podkreślono w nim, że badanie sprawozdań finansowych nie jest już obecnie utożsamiane wyłącznie z wykrywaniem oszustw księgowych. Biegły rewident coraz częściej postrzegany jest jako zewnętrzny ekspert, którego działania mają zapewnić dokonanie odpowiednich korekt i wzrost zaufania interesariuszy do sprawozdania finansowego. Ponadto wskazano, że upowszechnienie sprawozdawczości niefinansowej wymusiło dodatkowe ujawnienia informacji dotyczących kwestii środowiskowych, społecznych, pracowniczych czy związanych z praktykami *corporate governance*. Na szeroką skalę pojawia się tym samym potrzeba weryfikacji informacji niefinansowej, którą zapewniają usługi atestacyjne świadczone przez zewnętrzne podmioty. Weryfikacja ujawnianych informacji staje się więc potrzebna znacznie częściej, a coraz więcej jednostek gospodarczych decyduje się na nią dobrowolnie, mimo braku takiego obowiązku, licząc że, niezależna opinia zwiększy zaufanie i przydatność dostarczanych informacji dla szerokiego grona interesariuszy. Na tym tle przedstawiono rozważania nad współczesnymi trendami dostosowywania usług wykonywanych przez biegłych rewidentów do zmieniających się potrzeb otoczenia gospodarczego.

Istotnymi kwestiami podjętymi w ramach prowadzonych badań jest również problematyka realizacji wymagań stawianych przez rachunkowość w podmiotach małych i mikro oraz w gospodarstwach rolnych, których właściciele przeważnie nie posiadają wiedzy w tym zakresie.

Opracowanie *Determinanty implementacji Balanced Scorecard w mikro i małych przedsiębiorstwach w Polsce* dotyczy kwestii mikro i małych przedsiębiorstw dotyczących szans i barier ich rozwoju, a także zastosowania nowoczesnego narzędzia BSC w zakresie sprawozdawczości i raportowania podmiotów małych i mikro. Również na tle tych jednostek podkreślono korzyści wykorzystania wsparcia zewnętrznego w zakresie implementacji BSC w mikro i małych przedsiębiorstwach (właściciel, pracownicy, częściowy lub pełny outsourcing). Omówiono również korzyści i bariery zastosowania przyjętych rozwiązań we współczesnej gospodarce.

W dalszej części prowadzonych rozważań wskazano na (małe i mikro najczęściej) jednostki prowadzące działalność rolniczą. *Wybrane zagadnienia prowadzenia rachunkowości rolnej w Polsce* koncentrują się na specyfice działalności rolniczej, która spośród wielu różnych form działalności gospodarczej, cechuje się odmiennością oraz złożonością zdarzeń gospodarczych. Ta odmien-

ność stwarza również trudności pełnego odzwierciedlenia operacji gospodarczych w księgach rachunkowych, w tym właściwego określenia wartości aktywów rolniczych. W treści opracowania zaprezentowano postęp prac legislacyjnych nad podatkiem dochodowym w rolnictwie, którego podstawą ustalania ma być rachunkowość wprowadzona do gospodarstw rolnych, również tych małej i średniej wielkości. Podkreślono także zagadnienie outsourcingu usług księgowych, wskazując, że dużą rolę w procesie obsługi odegrają biura rachunkowe znajdujące się w bliskim sąsiedztwie gospodarstw rolnych, w tym być może również wyspecjalizowane komórki utworzone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, szczególnie w początkowych okresach funkcjonowania podatku dochodowego i rachunkowości w gospodarstwach rolnych.

W rozdziale piątym opracowania przedstawiono współczesne rozwiązania dotyczące *Nowych regulacji prawnych a polityki inwestycyjnej zakładów ubezpieczeń w Polsce*. Zwrócono tu uwagę zarówno na kierunki polityki inwestycyjnej zakładów ubezpieczeń, jak też ich skalę, efektywność oraz sposoby zapewnienia bezpieczeństwa działalności. Rozważania poparto licznymi materiałami źródłowymi wskazującymi istotę badanego zjawiska.

Kontynuacją podjętych rozważań jest następny rozdział opracowania. Przedstawiono w nim niewątpliwie szerszy niż w latach poprzednich zakres i obszar działań charakteryzujących współczesne zakłady ubezpieczeń, ale i złożoność stawianych im wymagań w zakresie rachunkowości oraz potrzebę ich adaptacji co, jak podkreślono, wymaga specjalistycznej wiedzy pozyskiwanej z zewnątrz. Opracowanie *Wykorzystanie outsourcingu w działalności zakładów ubezpieczeń w Polsce* wskazuje, że wykorzystanie usług zewnętrznych nie jest obce również dużym i można przyjąć bogatym podmiotom mającym środki na zatrudnianie własnych specjalistów w każdej potrzebnej im dziedzinie. Ekonomia dowodzi jednak, że również zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji chętnie korzystają z możliwości powierzenia niektórych czynności innym jednostkom w drodze outsourcingu. Należy podkreślić jednak, że zakład ubezpieczeń jako jednostka zaufania publicznego nie ma „wolnej ręki” zarówno przy wyborze, które czynności powierzy w drodze outsourcingu, jak i przy wyborze samego podmiotu, któremu powierzy te czynności. Zagadnienie wydzielenia wybranych procesów na zewnątrz jest ściśle zdefiniowane w obowiązujących przepisach.

W rozdziale *Centrum Usług Wspólnych współczesną koncepcją adaptacji rozwiązań biznesowych na poziomie samorządów* podkreślono, że z podobnymi problemami stykają się też często samorządy będące, podobnie jak zakłady ubezpieczeń, pod nadzorem publicznym. Wykorzystują one coraz powszechniej specjalistyczne centra usług wspólnych (CUW) będące współczesną koncepcją adaptacji rozwiązań biznesowych na poziomie samorządów. Przykładem są wspólne zakupy towarów i usług, planowanie i realizacja inwestycji, centraliza-

cja funkcji administracyjnych, takich jak księgowość czy płace, wspólna obsługa informatyczna, obsługa interesantów, zarządzanie oświatą. Wspólne działanie tworzy skalę, dzięki której można zmniejszyć koszty jednostkowe, zaangażować i utrzymać specjalistyczne kadry, podnieść jakość usług i poprawić ich dostępność, wykorzystać możliwości nowoczesnych technologii, a także osiągać wiele innych korzyści. Z perspektywy polskiej administracji samorządowej główną przesłanką do zainteresowania centrami usług wspólnych są względy finansowe (w 2010 roku Ministerstwo Finansów szacowało, że powstanie Centrum Usług Wspólnych pozwoliłoby na oszczędności kosztów świadczenia usług dla administracji o 20–50%). Ponadto dzięki sektorowi nowoczesnych usług dla biznesu, określanym mianem sektora *Business Support Services* (BSS) nastąpiło w ostatniej dekadzie zauważalne zwiększenie aktywności inwestorów mające istotny wpływ na rynek pracy, rynek nieruchomości, szeroko rozumiane doradztwo jak również samorządy.

Na tym tle nie mogło zabraknąć badań analizujących sam sektor obsługi rachunkowości przez firmy specjalizujące się w finansach i rachunkowości. Posłużył temu rozdział zamykający opracowanie *Znaczenie outsourcingu procesów finansowo-księgowych w działaniu współczesnych przedsiębiorstw w Polsce – analiza rynku usług outsourcingowych w zakresie rachunkowości*. W części empirycznej przedstawiono uwarunkowania prawne obsługi rachunkowości w Polsce, a następnie przeprowadzono analizę ilościową liczby przedsiębiorstw deklarujących działalność outsourcingową w Polsce w latach 2012–2016. Wnioski z badań wskazują, że popytowi zgłaszanemu przez rynek odpowiada podaż jednostek świadczących poszukiwane usługi, a tym samym również dynamiczny wzrost ich udziału w rynku. Taka symbioza jest korzystna zarówno dla usługobiorców, jak i usługodawców, co jednak najistotniejsze, w efekcie dla gospodarki.

Katarzyna Świetla